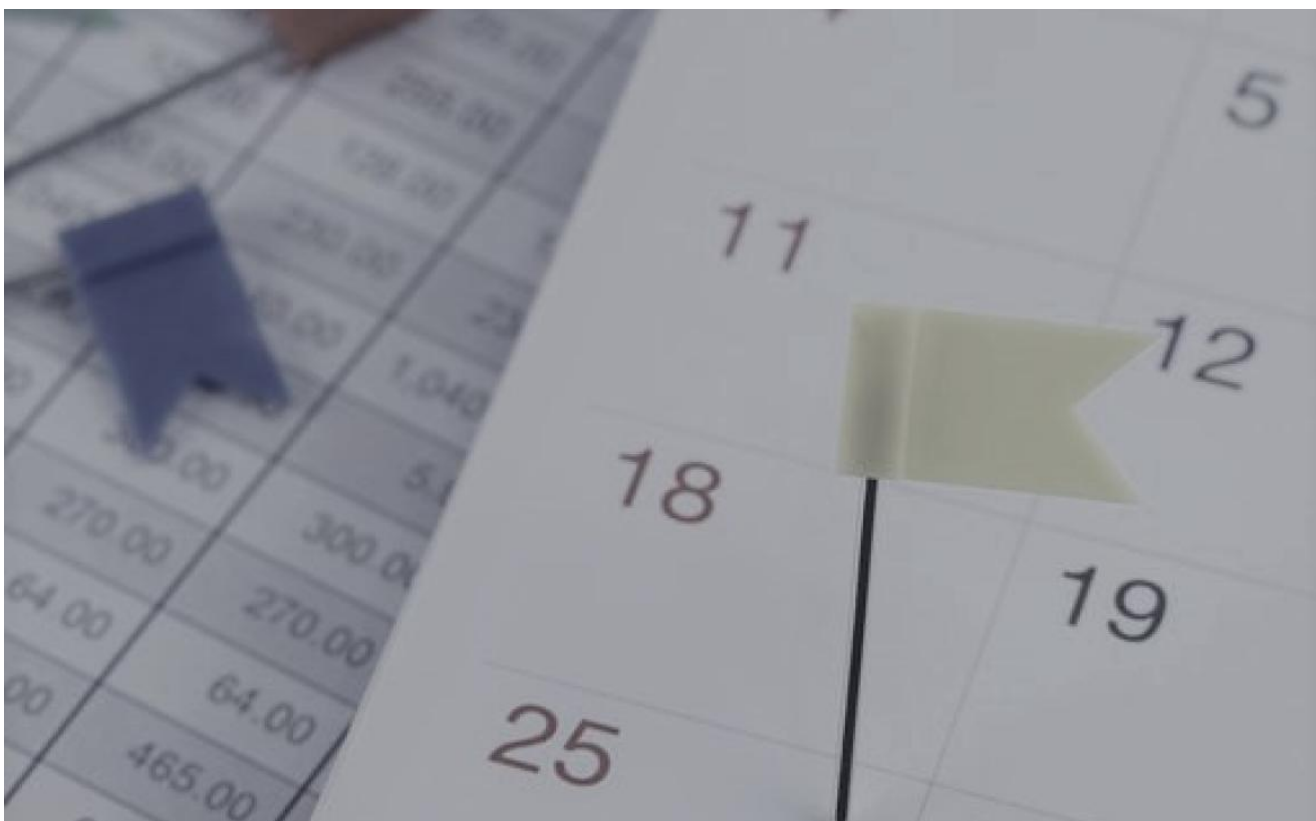

Summeeritud tööaeg ja riigipühad – millest lähtuda tööajaarvestusel?

On tavapärane, et töötaja, kes töötab esmaspäevast reedeni ehk 8 tundi päevas ja 40 tundi nädalas, riigipühadel ei tööta. Seega saab ta riigipühade võrra vaba aega juurde. Näiteks selle aasta juunis said taolised töötajad lisaks kaheksale nädalavahetuse päevale pühade arvel vabaks veel kaks päeva. Nii väheneb nende tööaeg.

Selline tööaja vähenemine ei puuduta aga kehtiva kohtupraktika järgi summeeritud tööajaga töötajaid ehk töötajaid, kelle tööaeg jaguneb arvestusperioodi jooksul ebaühtlaselt (nt graafiku alusel töötajad).

Riigikohus on 2017. aastal tehtud lahendis 3-2-1-69-17 rõhutanud, et töölepingu seadusest ega ühestki muust õigusaktist ei tulene, et summeeritud tööaja arvestuse korral tuleks töötajaga kokkulepitud tööaega vähendada riigipühale langeva tööaja võrra. Töötaja, kelle tööaega arvestatakse summeeritult, töötamine riigipühadel ei kujuta endast ületunnitööd. Riigipühadel tehtud töö tuleb tasustada kahekordselt ja seda sõltumata sellest, kas töötaja töötab summeeritud või summeerimata tööajaga (TLS § 45 lg 2). Lisaks nagu muudegi töötajate puhul, võidakse ka summeeritud tööajaga töötajaga kokku leppida, et riigipühadel töötatud aeg hüvitatakse kahekordse tasu asemel hoopis täiendava vaba ajaga (TLS § 45 lg 3). Ületunnitööks arvestatakse aga sõltumata riigipühadel töötamisest ikkagi ainult see tööaeg, mis arvestusperioodi lõpuks ületab kokkulepitud tööaega.

Riigikohtu seisukoht tähendab, et summeeritud tööajaga töötaja, kellega on kokku lepitud töötamine keskmiselt 40 tundi nädalas, töötab sama arvu tunde ka kuudel, milles leidub riigipühi. Seega võib summeeritud tööajaarvestusega töötaja (norm)tööaeg riigipühi sisaldavas kuus olla suurem kui töötajal, kes töötab esmaspäevast reedeni igapäevaselt 8 tundi ja kes riigipühadel ei tööta.

Näide: 2023. aasta aprillis on üks nädalasisene riigipüha – suur reede. Ilma riigipühata oleks tööpäevi aprillis 20.

Summeerimata tööajaarvestusega töötaja suurel reedel ei tööta. Täistööajaga töötamisel on tema tööpäevade arv 19 ja töötundide arv 152.

Summeeritud tööajaarvestusega töötaja tööaega Riigikohtu lahendi kohaselt ei vähendata. Täistööajaga töötamisel on tema tööpäevade arv 20 ja töötundide arv 160.

Riigikohus ei käsitlenud tööaja kohustuslikku kolme tunni võrra lühendamist enne nelja riigipüha:

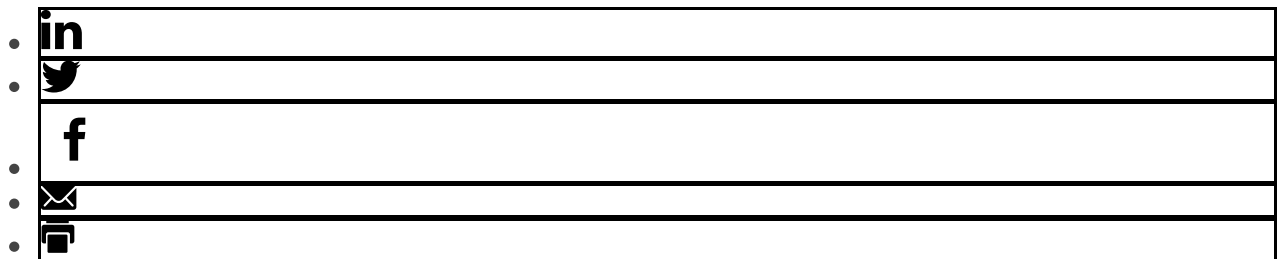
- uusaastat;
- Eesti Vabariigi aastapäeva;
- võidupüha;
- jõululaupäeva.

TLS § 53, mille kohaselt eelmainitud pühadele eelnevat tööpäeva lühendatakse 3 tunni võrra, laieneb kõigile, nii summeerimata kui summeeritud tööajaga töötajatele. Kui tööaega pole võimalik vähendada, loetakse need kolm tundi ületundideks. Seega praeguse praktika kohaselt riigipühaeelsed vähendamisele kuuluvad kolm tundi vähendavad ka summeeritud tööajaarvestusega töötaja tööaega.

Näide: 2022. aasta detsembris on kolm riigipüha: 24., 25. ja 26. detsember, millest üks (26. detsember) leiab aset töönädala sees. Ilma riigipühadeta oleks tööpäevi 22. Tööpäev kuulub kolme tunni võrra lühendamisele kahel päeval – 23. ja 31. detsembril, seejuures 31. detsember langeb nädalavahetusele.

Summeerimata tööajaarvestusega ja esmaspäevast reedeni töötava töötaja tööaeg väheneb ühe riigipüha võrra. Täistööajaga töötamisel on tema tööpäevade arv 21. Kuna üks riigipühale vahetult eelnev päev on reede, siis on töötaja töötundide arv detsembris 165 (21 x 8 -3).

Täistööajaga ja summeeritud tööajaarvestusega töötaja tööpäevade arv on 22. Tema töötundide arv sõltub sellest, kas talle on määratud vahetused 23. ja/või 31. detsembriks või mitte. Kui töötaja on tööl nii 23. kui 31. detsembril, on tema töötundide arv 170 (22 x 8 - 2 x 3). Kui töötaja pole tööl ei 23. ega 31. detsembril on tema töötundide arv 176.

TRIINU HIOB
VANDEADVOKAAT, PARTNER

(+372) 66 76 440

TRIINU.HIOB@NJORDLAW.EE

ANN TARKIN

VANDEADVOKAAT

(+372) 66 76 440

ANN.TARKIN@NJORDLAW.EE